

споживач знав усі можливі шляхи та способи захисту своїх прав, адже це має безпосередній вплив на підвищення якості товарів і послуг у нашій державі.

Таким чином, підвищення правової культури громадян є найбільш ефективним шляхом боротьби із порушенням прав споживачів. Правовий нігілізм та тіньова економіка – це ті негативні явища суспільства, які можна подолати через співпрацю громадськості з правоохоронними, контрольно-ревізійними органами та державою в цілому.

Список використаних джерел

1. Полтавський О. В. Торгове право: Навчальний посібник. К., 2017. URL : <https://uchebnik-online.net/book/29-torgove-pravo-navchalnij-posibnik-poltavskij-ov/11-tema-8-pravove-regulyuvannya-zaxistu-prav-spozhyvachiv.html/>
2. Про захист прав споживачів [Текст] : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України № 1678-мVІІмвідм16.09.2014.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

Лук'яненко Анастасія Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 2
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри цивільного
права і процесу Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент

Шаповал Л. І.

ПРАВО НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Кожну людину, певно, цікавить цінність її життя. Деякі применшують її значення, деякі ж, навпаки, – перебільшують, але всіх об'єднує одне – зацікавленість в її продовженні та збереженні. Стаття 3 Конституції України регламентує: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1]. Проте людську долю кожен день спіткають незліченні труднощі та загрози життю та здоров'ю, часто їх неможливо навіть передбачити. Для цього в країні існує медичне забезпечення, яке

дозволяє нам піклуватися ретельніше про здоров'я, звертатися у критичних станах, отримувати допомогу, яку ми всі потребуємо.

Навіть в такій важливій галузі права, як медичне, є свої прогалини та недоліки. Слід зазначити, що сьогодні одним з питань, що потребує вдосконалення законодавчої бази у даній галузі, є гарантоване статтею 49 Конституції України право на безоплатну медичну допомогу у державних і комунальних закладах охорони здоров'я. Разом з тим поняття медичної допомоги, а також порядок надання медичних послуг на платній основі у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, перелік таких послуг мають бути визначені Законом України, а не постановою уряду. Стає очевидним, що чинне законодавство у сфері охорони здоров'я потребує кардинальних змін, зокрема щодо вирішення питань стосовно гарантованого обсягу безоплатної медичної допомоги, видів та порядку надання платних медичних послуг у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, умов запровадження медичного страхування, комплексного врегулювання прав та обов'язків пацієнтів і лікарів тощо.

Для початку відокремимо два схожих поняття «медична допомога» та «медична послуга», їх розмежування потрібно для визначення з дотриманням конституційного права людини на безоплатну медичну допомогу.

Поняття медичної послуги логічно ширше поняття медичної допомоги, у відповідності зі ст. 49 Конституції України медична допомога повинна надаватися безкоштовно, медичні ж послуги у випадках, передбачених законом, можуть надаватися і за окрему плату (Бактеріологічні дослідження, ендоскопічні діагностичні дослідження, косметичні процедури, лабораторні дослідження, офтальмологічні послуги, процедури, хірургічна стоматологія, шкірно-венерологічний диспансер, ортодонція, ортопедія тощо).

Безоплатність медичної допомоги у державних і комунальних закладах охорони здоров'я не виключає можливості фінансування цієї галузі за рахунок розвитку позабюджетних механізмів залучення додаткових коштів, у тому числі й шляхом створення лікарняних кас (спілок, фондів), діяльність яких має бути врегульована законом, а ці внески ні в якому разі не повинні мати примусовий характер.

Для того щоб бути суб'єктами медичних правових відносин, необхідно мати правоздатність і дієздатність, котрі об'єднуються поняттям правосуб'єктності. Враховуючи положення нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я, під правосуб'єктністю учасника медичних правовідносин слід розуміти передбачену нормами права здатність і можливість мати і користуватися суб'єктивними правами і нести юридичні обов'язки. Суб'єктом права на медичну допомогу в Україні є її громадяни, іноземці та особи без громадянства,

в тому числі безхатченки і безпритульні діти, які можуть отримати медичну допомогу в спеціальних соціальних закладах, діяльність яких спрямована на допомогу цій категорії населення України, її підтримку та реінтеграцію, під час соціального патрулювання і в закладах охорони здоров'я.

Медичну допомогу можуть надавати лише професійно підготовлені працівники, які мають на це право відповідно до законодавства. Серед осіб, які можуть займатися медичною діяльністю, провідне місце належить лікареві. Перша невідкладна медична допомога надається будь-яким медичним працівником та лікувальним закладом. У разі відсутності медичних працівників медичну допомогу надають співробітники поліції, пожежної охорони, аварійних служб, водії транспортних засобів та представники інших професій відповідно до вимог закону. Якщо лікар може запропонувати свої послуги, то ними може скористатись кожна особа. Лише державний заклад, якщо він має можливість забезпечити відповідне лікування, при виправданому стані здоров'я хворого, не може відмовити йому у прийнятті.

Цивільне законодавство України визначає лише загальні положення про договір про надання послуг, однак не враховує специфіку медично-правових відносин. Форми договору про надання медичних послуг не існує, а тому невирішеними залишаються істотні умови такого договору, права, обов'язки та відповідальність сторін договору. Щоб захистити права пацієнта, інтереси медичного закладу та гарантувати належне виконання обов'язків обома сторонами, потрібно уніфікувати істотні умови договору про надання медичних послуг. Також існує цивільно-правова відповідальність за порушення договору або певних умов надання медичної допомоги.

Договірна відповідальність виступає у вигляді санкції за порушення договору. Якщо боржник вчасно не передає речі, не виконує роботи або виконує їх неналежним чином, то він повинен відшкодувати кредиторowi збитки, заподіяні таким невиконанням, а у випадках, передбачених законом або договором, сплатити і неустойку. При цьому здебільшого вважається, що попереднє зобов'язання боржника залишилось і кредитор має право вимагати його виконання.

Недоговірна відповідальність настає у разі заподіяння особою шкоди будь-якій іншій особі. Недоговірна відповідальність має місце тоді, коли відповідна санкція застосовується до правопорушника, який не перебуває у договірних відносинах з потерпілим. Форми та розмір недоговірної відповідальності встановлюються тільки законом, а форми й розмір договірної відповідальності визначаються як законом, так і договором [2, с. 112].

Цивільно-правова відповідальність в медичному праві більше регулює питання відшкодування завданої шкоди.

Слід зазначити, що у галузі надання медичної допомоги мають місце суттєві недоліки її правового регулювання, зокрема те, що медичне законодавство не систематизоване в одному законодавчому акті чи кодексі. Основи законодавства про охорону здоров'я недостатньо врегульовують ці питання. Свідченням цього є досить велика кількість підзаконних нормативно-правових актів. Для вирішення цих проблем недоцільно приймати окремі, невеликі за обсягом закони, котрі регулюють окремі види відносин у галузі медичного права. Зокрема у медичній спеціальній літературі неодноразово порушувалось питання про необхідність прийняття нормативного акта, у котрому були б врегульовані права та обов'язки пацієнта. Прийняття такого єдиного, всеохоплюючого в галузі охорони здоров'я акту вирішило б багато спірних та не визначених в повному обсязі питань в сфері медичного обслуговування, громадяни всіх вікових категорій могли б вільно та легко здобувати та керуватися потрібною їм інформацією.

Список використаних джерел

1. Конституція України: прийнята 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Прасов О.О. Право на медичну допомогу та його здійснення – Х, 2007. – 239с.